

195. štev.

V Ljubljani, v torek 30. avgusta 1921.

Leto V.

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leta
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.Reklamacije za list
so poštne proste.Upravištvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.

Najnovejši kanoni.

Socialno demokratična stranka v Sloveniji je že od preobrata sem tarča, v katero streljajo nasprotniki s kanoni večjega ali manjšega kalibra. Če se je po preobratu, t. j. v časih, ko so nasprotni stranke imele polna usta za »konsolidacije« naše države, socialistični govorniki držali očitati nasprotnim strankam napake, ki so jih v resnici delale, je bil takoj proglašen za protidržavnega elementa. Če je naše časopise pisalo, da delavstvu v državi ni na rožicah postlano, so se nasprotniki takoj postavili v »državotvorno« pozo ter očitali naši stranki, da ljudska delavstvo proti državi. Ko je stranka z dejanji pokazala, da je za konsolidacijo države in za popolno ujedinjenje jugoslovanskega naroda, pa so ti prišli razni »ljudski« govorniki, obrnili lopar ter udarili po stranki s socialpatriotizmom in drugimi izumi. Tako je šlo z udarjanjem naprej, dokler se je nasprotnikom res posrečilo zanesti razdor v delavske vrste. Ta umazani boj proti naši stranki se seveda nadaljuje; razlika je samo v tem, da so napadalec izbrali druge vrste municije. V teku zadnjih dveh let so stranki očitali protidržavnost, ali pa socialpatriotizem, kakor je pač kazalo; ker so pa uvideli, da jim stare bombe nič več ne pomagajo, so nastavili nove kanone, s katerimi nadaljujejo ofenzivo. Jasnje se seveda, da računajo pri tem na nezavednost mase, s katero mislijo dopolniti svoje vrste. Oglejmo si nekoliko te najnovejše »pozicije« naših nasprotnikov.

Delavski dom in premoženje organizacij v Belgradu so bili sodnijsko oddani zakonitim lastnikom srbskim centrunašem, oziroma organizacijam. »Novi čas« in drugi listi klerikalne branže sprožijo sledečo bombo: Soc. demokratje podkupljeni od vlade Zakaj? Zato, ker je sodnija razsodila, da se ima Del. dom v Belgradu izročiti prejšnjim lastnikom.

Vzemimo, da bi se v vasi Kurje selo pripele sledeče: Kmet si neupravičeno prilaši zemljišče, ki je cerkvena last. Župnik, kot zastopnik cerkve, kriči kmetu in sodnija razsodi, da mora kmet vrniti zemljišče cerkvi. Po klerikalni logiki bi imel kmet vso pravico kričati, da je župnik podkupljen od vlade in vsi nezavedni vaščani bi to verjeli.

Za »Novim časom« se ojmajo »Jugoslavija« ter pravi: Izročitev Delavskih domov soc. demokratom je zbudila med delavstvom veliko razburjenja. Prevladuje mnenje, da je to kupčija med vlado in soc. demokratično stranko. Taka stranka

ni v stanu, da bi delavstvu koristila.

Predpostavimo, da bi se g. Pesku posrečilo izslediti obrekovalce, ki so zakrivali, da ni bil potrjen za župana. Gospod Pesek jih toži in obrekovalci so kaznovani. Pesek potrjen za ljubljanskega župana. Po »Jugoslaviji« recept bi imeli ljubljani vso pravico trditi, da je vlada naredila z gospodom Peskom kupčijo, radi tega ni vreden sedeti na županskem stolu.

Dalje: Minister gosp. dr. Kukovec je na sedih v Trbovljah in drugod objektivno priznal, da je soc. dem. stranka oslaba v opoziciji do zandjega, dočim so jo druge stranke popihale. To izjavo gosp. ministra pograbilo narodni socialci in lop po soc. dem. stranki, češ — demokrat dr. Kukovec je »hvalil« soc. demokrate, zato so izdajali delavstva. — To očitajo soc. demokratom ljudje, ki so se do včeraj obešali liberalcem za frak!

Se eno: Časopisi so prinesli notico, da je vlada izdala političnim oblastvom pojasnila, da se zakon o zaščiti države nima uporabljati proti soc. demokratom. Zopet izdajstvo in narodni socialci imajo nov šlager: zdaj pa je prav gotovo, da so soc. demokratje podkupljeni. — Ko pa so demokratje očitali poslanca Brandnerju, da je imel v Trbovljah komunističen govor, je pisal v »Jugoslaviji« kilometrske članke in zahteval zadoščena ter spravil vse svetnike iz ravnotežja!

S takim nesramnim zavijanjem resnice se hočejo klerikalci in narodni socialci prikupiti delavstvu, posebno onemu, ki je bilo v komunistični stranki. V trenutku ko očitajo naši stranki, da izrablja razpust komunistične stranke, se sami poslužujejo podlega obrekovanja, da si s tem olajšajo ribarenje v kalnem! Kakor že rečeno, računajo na nezavednost mase, katero hočejo speljati na narodno socialni, oziroma klerikalni lim!

Za ljudi, ki znajo misliti z lastnimi možgani in gledati z lastnimi očmi, je koncem koncev ta gonja otroško smešna. Razsoden človek si bo tudi mislil, da poredneži mečejo kamenje navadno na ono drevo, ki obdrži sad, da se z ukradenim sadom okoristijo. Žalibog pa je tudi res, da je med delavstvom veliko takih, ki tem ljudem verjamejo ter se pustijo zapeljati. Veliko je še takega delavstva, ki ni še spoznalo, da gonja proti socialistični stranki ni nič drugega, kakor umazan namet zanesti v delavske vrste se večji razdor!

Zato je dolžnost vsakega zavednega delavca, da povsod in ob vsa-

ki priliki odbija te nesramne napade ter širi agitacijo za naše organizacije in naše časopise! Posebno časopisu mora vsak sodrug polagati največjo pažnjo in ga med ljudstvom širiti, ker ljudstvo bo spoznalo resnico le, če bo čitalo naše časopise. Naši nasprotniki imajo največjo moč v tem, da je njih časopisje močno razširjeno, dočim so naši listi odvisni le od delavskih naročnikov. Da bo naša stranka lažje odbijala vse napade nasprotnih strank, je potrebno, da gre njeno časopisje

med ljudstvo. To se zgodi le, če bo vsak zaupnik in vsak zaveden pristav stranke storil svojo dolžnost ter postal neumoren bojevnik za vse naše institucije. Te dolžnosti se moramo zavedati vsi, od prvega do zadnjega, osobito sedaj, ko stopimo pred zedinjenjem jugoslovanskega delavstva! Pokrmo torej vsi na delo za našo stvar, da združeni in močni zakličemo vsem klevetničkom: Mi vstajamo, a vas je strah! V boji, sodrugi, za resnico, v boji za socializem! —II.

Delavska zbornica v Ljubljani.

Kriče in tulijo naši klerikalci v svojem »Novem času«, da so socialni demokrati tišji zločinci, ki nočejo sporazuma glede predlaganja kandidatov zastopnikov v delavsko zbornico. Ni to naivnost, ni to opravljena jeza, marveč to je prav navadna zlobnost in nesramnost, kar se dovoljuje gospoda, ki hoče zastopati — delavce, kaplan Komljanec je zastopal krščansko socialno zvezo na anketi, ki se je vršila v soboto dopoldne pri deželni vladi v Ljubljani glede sestave prve delavske zbornice. Dovoljujemo si le vprašanje, če krščanski socialci res nimajo nobenega delavca, da morajo pošiljati na izrečno delavske ankete — kaplane?

Anketa je sprejela načelo, da se sestavi prva zbornica iz 50 delegatov, ki jih na predlog organizacij imenuje ministrstvo za socialno skrb. Ko pa je prišlo na razpravo vprašanje zastopstva v zbornici, je kaplan Komljanec odprl usta široko kakor žaba in zahteval zase 26 zastopnikov (Komljanec namreč ni zastopal kategorije delavcev, ki spada pod zakon delavskih zbornic), Jugoslovanska Zveza je zahtevala 10, Narodni socialci 12, Zvezarji 13 in zasebno uradništvo 6. Te zahteve že daleč presegajo vsoto števil zastopnikov, kajti zastopnikov je določenih 50, vsota od navedenih organizacij zahtevanih zastopnikov pa znaša 55. Ta slika nam kaže le, kako neresni ljudje so prišli na anketo.

Naše strokovne organizacije, ki so vsekakor najmočnejše, lahko rečemo, da presegajo število njih članov daleč, vsaj dvakrat štev. vseh nasprotnih organizacij, so kulantno stavili predlog, da naše organizaci-

je dobje 33 zastopnikov, kar je po normalnih možganih popolnoma opravičeno glede na število naših članov in tudi glede na kvaliteto zastopnikov, kakršne lahko pošljejo naše strokovne organizacije v delavsko zbornico.

Iz vsega tega je razvidna neresnost pri nasprotnikih. Po teh predlogih se je vršila ostra razprava, ki pa ni vedla do rezultata, ker gospod Komljanec in drugi usurpatorji delavskega zastopstva nasprotnih strank, nimajo interesa na stvari, marveč jim gre za politični efekt in za demagogijo zlasti v prvem primeru.

Končno je stavljal predlog s. Tokan v imenu delegacije naših strokovnih organizacij, da se naj od strani vlade ugotovi število bolniških in nezgodnih zavarovancev ter razmerje števila organiziranih po skupinah. Vladni zastopnik je temu predlogu ugovarjal, češ, da je proti naredbi. (Op.: Izvede se pa lahko sporazumno; tega ne brani nobena naredba).

Zastopniki naših strokovnih so uvideli vso neresnobo razprave in so se s protestom odstranili.

Kaj se bo sedaj zgodilo, še ne vemo. Čudno se pa nam zdi, da pošiljajo nasprotni organizacije na ankete ljudi, ki nimajo nikakršnega interesa na stvari. Delavska zbornica je ustanova, ki mora obstajati iz resnih ljudi, delovnih, inicijativnih in s primernim obzorjem ter verziranostjo v delavskih vprašanjih, česar g. Komljanec, kakor je razvidno že iz omenjenega poročila, nima.

Strokovno organizirani delavci, bodite pozorni na te drzne sovražnike!

Pokojninsko zavarovanje.

Za vsakega nameščenca je gotovo največje važnosti, da bi bil za slučaj delanežmožnosti in starosti res preskrbljen in da bi tudi njegova družina v slučaju njegove smrti

dobivala tako pokojnino, da bi lahko živel. To je tudi namen zakonu o pokojninskem zavarovanju zasebnih in nekaterih javnih nameščenec z dne 16. 12. 1906, drž. zak. št. 1 iz

leta 1907, s popolnjen s cesarsko naredbo z dne 25. 6. 1914, drž. zak. št. 133. Za razmere v l. 1906, ko je bil zakon izdalen, je zakon kolikor toliko tudi zadostoval. Kakor je kazala statistika, je znašal povprečni letni zaslužek nameščenec, ki so prihajali za pokojninsko zavarovanje v poštev, leta 1906 okoli K 1.500.—. Da bi dobivali pa tudi nameščenec na bolj plačanih službenih mestih lahko svojemu zaslužku ustrezajočo pokojnino, je odmeril zakon kot najvišji vračunljivi letni zaslužek, od katerega je bilo treba plačevati zavarovalne premije in po katerem se je odmerjala pokojnina, znesek K 3.000.—, to je 2 krat toliko, kolikor je znašal povprečni zaslužek, in kot najvišjo letno pokojnino znesek K 2.250.—, to je 3/4 najvišjega zaslužka.

Radi popolnoma izpremenjenih razmer je pa to pokojninsko zavarovanje sčasoma izgubilo skoro vsako dejansko vrednost, ker je pokojnina znašala komaj nekoliko odstotkov dejanskega zaslužka vsakega nameščenca, ki se je moral seveda radi rastoče dragine vedno zviševati. Zato je bilo treba spraviti pokojnine po možnosti v sklad z dejanskimi zaslužki. To je poskusila nova uredba o pokojninskem zavarovanju z dne 27. 6. 1921, objavljen pod št. 2445 v Uradnem listu z dne 5. 8. 1921. Žal je bila pa ta nova uredba precej časa prej izdelana kot sprejeta in razglašena, tako da jo je med tem čas prehitel.

Novela je osnovana na podlagi statističnih podatkov začetkom leta 1920. Takrat je znašal povprečni zaslužek nameščenec, ki so ga ti, oziroma njihovi službodajalci priznali pri »Začasnem občem pokojninskem zavodu za nameščenca v Ljubljani« kot naslednik prejšnjega dunajskega zavoda, oziroma njegovih poslovalnic v Gradcu in Trstu, okoli K 9000.— na leto. V resnici je bil sicer višji, a uradno se je dognal le v tej višini, ker je splošno znano, da so službodajalci in nameščenec žali priznavajo kolikor mogoče nizke prejemke in zlasti zamolčujejo razne doklade, nagrade itd. Na podlagi dognanega povprečnega zaslužka K 9000.— na leto je določila torej novela kot najvišji vračunljivi zaslužek še enkrat toliko, to je K 18.000 na leto ali K 1500 na mesec. Zato pa znaša tudi najvišja pokojnina za sedaj le 3/4 tega zneska, to je K 13.500 na leto ali K 1125 na mesec. To pokojnina seveda ni več v skladu s sedanjimi službenimi prejemki in nameščenec, ki služi morda po več tisočakov na mesec, ne bi mogel z njo primerno preživljati niti sebe, kaj še družino.

LISTEK.

John S. Clarke:

Kreml, trdnjava upanja.

(D dalje.)

Skozi ta »porta sacra« gremo navkreber po viševem tlaku iz škrli mimo nunskega samostana in majhne Nikolajeve palače in se ustavimo pred visokim stolpom Ivana Velikega. V vznožju stolpa leži »car Kolokol«, ogromen zvon z veliko luknjo. Vlti ga je dala carica Ana leta 1733. iz kovine, katero je Boris Godunov že prej rabil v ta namen. Originalni zvon — ki ga je Boris podaril mestu, da s tem opere svoje neštete grehe — je tehtal 135 ton. Ko je pa ležal sto let počen, ga je dala carica Ana preliti, in da se postavi ali opere tudi svoje grehe, kdo ve? — je carica dodala še toliko kovine, da je prelil zvon tehtal 200 ton. Mrha je osemnajst čevljev visoka, šestdeset čevljev meri v obsegu in zvenkeli je delovnajst čevljev dolg. Toda zvon ni

imel sreče. Med vlivanjem je ogenj uničil delavnico in voda, s katero so gasili požar, je naredila v razgretem zvonu, ki je bil že gotov, veliko razpoko. Stolp Ivana Velikega je visok 318 čevljev. To je največji zvonik v Rusiji in sezidal ga je Boris Godunov leta 1600. V njem visi več zvonov, med katerimi sta dva, ki tehtata 66 in 33 ton. Na srednjem stolpu je balkon, s katerega so carji od Borisa do Petra Velikega govorili ljudskim množicam. Za stolpom stoji tri katedrale in palača; na nasprotni strani blizo reke je pa trioglasta zgradba, ki je pred revolucijo obdajala velikanski kip carja Aleksandra, toda boljševiki so ga poglobili na tla. Oboki trikotne promenade so narejeni iz krasno zloženih mozaikov, ki predstavljajo v podobah vse carje od Ivanovih časov.

Na drugi strani obzidja s strelnimi linami teče majhna reka in solčni žarki se odbijajo s pozlačene kupole velike, bele, miramornate cerkve za mostom, pa katerem je bežal Napoleon s svojimi četami iz Moskve. V

dallavi je videti nizke Vrabčije hribe. M trgajo monotonost ravnine in nas spominjajo onih težkih dni, ko so se na teh hribih zbirali zločinci in politični jetniki, predno so bili odgnani v Verigah na dolgo pot v Sibirijo.

Med stolpom in zidom je velik prostor, ki je poraščen s travo in plevelom. Povedali so mi, da je bil zmerom tak. Vojaki, ki so nastanjeni v barakah za kremlsko palačo, imajo ta prostor za poganje in igre v prostem času. Tri katedrale v Kremlju so zelo dolgočasne in razpadajoče stavbe. Dež je že davno izpral slike na vseh stenah, olupilo se je apno in tudi omet je začel odpadati. Imajo pa zgodovinsko vrednost, in kdor opazuje njih živobarvne stene in zlate križe na koničastih kupolah z druge strani reke bodisi v solnčnem dnevu ali lunini noči, se mora v duhu potopiti v deveto deželo. Kakšna fantazijska barva! Zelena, rdeča, bela, rdečkasta in črna pomešane z bleskom zlata in srebra. Ko sem hodil po dvorih Kremļa, po alejah in okrog

nebrojnih oglov in ovinkov, sem bil sam. Grobna tišina je vladala krog-lakrog, toda v tem strašnem mrtvaškem miru je pred menoj oživila srednjeveška Rusija z ysemi svojimi črnimi sencami.

Ampak kjer je tišina, tam ni vselej mir. Misel se vznemirja in kri polje hitrejše, ko srečuješ na teh zgodovinskih potih slavne in neslavne mrljice. V Kremlju je cela armada duhov. Ruski Neron, Ivan Grozni, zija iz slehernega temnega kota. Njegov duh je najpošastnejši, najmanj zaželen in najbolj siten. Truplo Ivana Groznega leži z njegovim sinom vred — s tistim sinom, ki ga je sam umoril — v katedrali Mihaela Arhangela. Neka stara pesem, katero je prevel Morfil, opisuje njegov pogreb:

»V onspenski katedrali Mihaela Arhangela tolečijo na veliki zvon, da ogineva daleč po vsej majki zemlji.

Vsi knezi in bojarji so že zbrani.

Naredilj novo rakev so iz lesa cipresnega, v rakvi pa leži car ortodoksn, ortodoksn car — Ivan Vasiljevič Grozni.

Pri njegovi glavi križ je, ki rodi življenje; vsakdo se priklanja zlati kroni, vsakdo gleda z grozo na meč strašni.

Okrog krste sveče plamene voščene.

Vsi so zbrani patrijarhi, popje, in potejo poslovilno himno carju, carju groznemu — Ivanu Vasiljeviču.

Nova uredba o pokojninskem zavarovanju je na misli tudi na bodočnost in je zato dala ministru za socialno politiko pravico, da odreja plačilne razrede, v katere so zavarovani nameščenci uvrščeni, po potrebi tako, da se bodo najvišji zavarovani prejemki ujemali z dvojnimi zneskom povprečne višine v prejšnjem letu zavarovanih prejemkov vseh zavarovanih oseb. S tem je omogočeno, da bodo sčasoma tudi zasebni nameščenci dobivali take pokojnine, da jim bo z ozirom na njihovo prejšnjo dejanski zaslužek mogoče z njimi dostojno živeti, in da resnična preskrba za slučaj delaznostnosti, starosti in smrti ne bo le privilegij državnih in drugih javnih nameščenec. Seveda je pa v to svrhu potrebno, da vsako tudi v resnici prizna vse prejemke.

»Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani« — kakor ga sedaj imenuje novela, ker ni več začasen, temveč definitiven, od države z zakonom ustanovljen in od nje subvencioniran in garantiran javni zavod, ki ima edini pravico in nalogo, da zavaruje zakonitemu zavarovanju zavezane nameščence za pokojnino — razpošilja te dni vsem službodajalcem okrožnico s pozivom, da navedejo za vsakega pokojninskemu zavarovanju zavezane nameščence resnično letno svoto vseh njegovih prejemkov od 1. julija t. l. nadalje, ko je stopila v veljavo novela. S tem dnem mora namreč »Pokojninski zavod« vsakega nameščence na novo uvrstiti v plačilni razred, v katerega spada po noveli z ozirom na svoj zaslužek. Nikakor pa ne zadostuje, da bi kdo v prijavi le navedel, da ima nameščenec »čez K 18.000 na leto« prejemkov, češ, da je to itak najvišji vračunljivi zaslužek in nikogar ne briga, kolikor zasluži čez ta znesek. Kakor že povedano, imajo sedanje poizvedbe tudi namen, da doženejo, koliko nameščenci sedaj dejansko povprečno zaslužijo, ker je le na ta način mogoče poskrbeti, da bodo dobivali tudi temu dejanskemu zaslužku ustrezajoče pokojnine. Neobhodno potrebno je torej, da vsako navede točno popolnoma vse službene prejemke.

Poleg redne mesečne plače od 1. julija nadalje je treba navesti tudi stanarino, vse vrste doklad, kakor draginske, dejavnostne, (aktivitetne) in ogradilne (funkcijske), nabavne prispevke za obklo itd., vse dogovorjene ali brez dogovora običajne redno se ponavljajoče premenljive prejemke in nagrade, kakor bilančne, božične ali novoletne nagrade, taktifene, provizije in druge od poslovnega ali delavnega uspeha zafinske prejemke, in končno vse vrste naravnih prejemkov (hrana, stanovanje, kurjava, razsvetljava, razni deputati itd.), in sicer zadnje po tržni ceni v svobodni trgovini, ne pa morda po režijski ceni.

Pri premenljivih prejemkih, za katere se morda sedaj še ne ve, koliko bodo letos znašali, kakor pri taktifemah, provizijah, bilančnih in drugih nagradah, naj se navede kolikor mogoče natančen povprečen znesek ali vsaj lansko višino.

Ker je zavod v javnem interesu primoran, da se bo o pravilnosti prijavljenih zaslužkov prepričeval potom vpogledovanja v poslovne knjige in da bo pri nepravilnih prijavah odstopal zadevo političnim oblastvom v kaznovanje, opozarjamo vsakogar, naj izpolni svojo dolžnost prijave pošteno in brez prikrivanja. Ker mora resničnost vsake prijave

na svote moskovske podanike, ki je z žblehim pribil klobuk na glavo svojeje prijatelja samo za ukor, ki je ukazal nago ženo posaditi na oster konopec, tako da je jezдила, in potem so mučitelji vlekl konopec sem in tja toliko časa, da je prežagal ženo na dvoje — križ pri glavi kronanega rablja, ki je izvršil nebroj grozodejstev in končno umoril svojega lastnega sina. Car Ivan Grozni je seveda v krščanskih nebesih, kajti s takimi »zaslugami« se je odličil tudi svetopisemski David — in ali ni bil David tisti, nad katerim je »inel Bog dopadajele«?

Poleg njega leži truplo — ali kar je ostalo od trupla — njegovega drugega sina Feodora, zadnjega moskovega potomca iz roduine Rurikov. Vsega skupaj je v tej katedrali štirideset do petdeset carskih rakev. Nekateri so umrli prej, predno je bila sezidana cerkev, in Grozni je potem dal prenesti njihova trupla sem.

(Konec prih.)

potrditi tudi nameščenec z lasno-ročnim podpisom, naj tudi vsak nameščenec pazi, da ne bo prijave podpisal preje, predno niso popolnoma izčrpani in resnično napisani vsi njegovi prejemki, ker je sicer radi nepravilne izpovedbe pred oblastvom kazniv enako kot službodajalec tudi on sam. Globe so sedaj 20 krat povišane!

Nihče naj se ne boji, da bi utegnili morda davkarija izvedeti, koliko prejemkov je priznal pri »Pokojninskem zavodu«. Zakon finančni upravi izrecno prepoveduje, da bi pri »Pokojninskem zavodu« ali pri njegovih organih poizvedovali po zaslužkih zavarovancev. Poizvedeti sme le, kdo dobiva od zavoda kako dajatev (rento, pokojnino, odpravnino) in kolika je ta dajatev, ne pa

Provokatorji in vohuni v delavskih vrstah.

Sovražnik se po navadi, če mu že vsi napadi na nasprotnika spodlete, poslužuje zvijače in zahrbtnosti, s katero se mu tudi večkrat posreči svojega nasprotnika uničiti. Ta način boja izvira že iz prvih stopenj človeške kulture, iz starega veka. Tako se tudi nasprotniki delavskega razreda, če uvidijo, da jim vse njihovo obrekovanje, fraziranje in zavijanje ne pomaga, da ostane vzlic temu v delavskem taboru enotnost in sloga, poslužujejo zvijače. Svoje dobro plačane agente provokatorje in vohune pošljejo v organizacije, ki so ponavadi vedno zelo revolucionarni in se rinejo v ospredje, da jim delavstvo seveda v vernem prepričanju o odkritosrčnosti zaupa in tudi izroči vodstvo organizacije, katero tira večinoma tak človek tako daleč v svojem »radikalizmu«, da se po navadi razbije ali da je vsled kakih terorističnih aktov, katere store člani, zapeljani, razpuščena. Tako je potem ubita delavska moč. Toda ta način boja je seveda tudi včasih različen, kakor je za razmere pač ugodnejše. Tako čitamo v ameriški »Prosveti« sledečo zgodbo o takem vohunu oziroma agentu provokatorju:

»Skozi devet let je bil detektiv Baldwin-Feltzove detektivske agencije član rudarske organizacije U. M. W. of A. Prihajal je redno k sejam in na sejah je nastopal tako »radikalno«, da je bil izvoljen podpredsednikom lokalne organizacije in delegatom za narodno konvencijo.

To ni izmišljotina katerega urednikov, ki urejajo delavski list, nego je bilo dogazano pred senatnim odsekom (Zediničnih držav), ki preiskuje razmere v okraju Mingu v Zapadni Virginiji, katere so na-

morda, koliko službenih prejemkov ima kak zavarovane. Vsi organi zavoda morajo tudi sicer strogo čuvati uradno tajnost. Zavoda tudi ne zastopa finančna prokuratura.

Ravno iz tega, da država v pokojninskem zakonu prepoveduje vsakršno polzvedovanje po službenih prejemkih zavarovanih nameščenec, dasi je zato oškodovana brezdvoma precej na davkih, je jasno, kako važnost polaga država na to, da bi vsakdo priznal resnično svoto svojih prejemkov in dobil s tem pravico do take pokojnine, ki bi bila v skladu z njegovimi dejanskimi prejemki, tako da zakon ne bi bil izdan samo radi lepšega, temveč da bi bili nameščenci za slučaj onemoglosti, starosti in smrti za se in za družino res lahko brez skrbi.

stale zaradi stavke rudarjev, provocirane po mnogostevilnih podjetnikih. To ni seveda edini vohun, ki se nahaja v delavskih vrstah in katerega plačujejo podjetniki, da ruje v delavskih vrstah z demagogičnimi frazami.

Senator Mc Kellar se je zgražal nad takim početjem in je napravil dobro pridigo vohunu. To je pa povzročilo, da je advokat, ki zastopa interese premogovniških baronov, rekel, da justični departement tudi vposluje vohune.

Izpoved vohuna pred senatnim odsekom je dober nauk za delavstvo, ki potrjuje, da je trditve resnična, da se med delavstvom najdejo značaji, ki so voljni proti majhni napitini izdati svoje tovariše ali jih pa s podžiganjem k nepostavni čini spraviti v nesrečo.

Delavski vohun je najbolj zavržen med vsem vohuni. Kajti on ne dela le v interesu podjetnikov, da izvrši organizacija zaključke, ki koristijo podjetnikom, ampak delavski vohun je zmožen še hujšega in gršega dejanja. Nagovarjal bo delavce k nepostavni čini, svetoval jim, naj izvrše nasilna dejanja, da bo stavka toliko preje dobljena. Če se dajo delavci res ujeti, in v svojem obupu nekaj izvrše, kar jim je svetoval vohun, tedaj se vohun umakne v drug kraj in prične tam z novimi deli, ali pa nastopi proti svojimi tovariši kot priča.

Delavci niso nikdar dovolj previdni napram ljudem, katerih popolnoma ne poznajo. Najmanj pa naj zaupajo tistim, ki jim priporočajo nasilja, ker nasilni dejanja povzročajo izjemne zakone.

Železniška zveza Slovenije z morjem.

Mnogo se je že pisalo o potrebi železniške zveze Slovenije z morjem in razni trasirali so utemeljevali svoje trase ter povdarjali njihov pomen in važnost.

V zadnjem času je prinesla večina slov. listov daljši članek dunajskega ing. dr. Fr. Musila »Nekaj o trasiranju proge Kočevje - Brod - Moravice« v katerem dokazuje, da je omenjena trasa za Slovenijo — morje edino pravilna.

Iz članka bi se dalo sklepati marsikaj. Da bi bil gospod Musil na železniškem polju novejšček, o tem ni govora. Mogoče pa je, da je gospodu Musilu kot nedržavljanu več ali manj vseeno, ali se vstvari kaj dobrega ali ne, ali pa je mogoče napisal ta reklamni — članek proti svojememu prepričanju, — po naročilu.

G. Musil povdarja, da trasira prvovrstno glavno progo s 25% ter utemeljuje, da imajo i druge glavne proge isti ali še celo večji vspon, ne pove pa, kedar in v kakih razmerah so bile te proge zgrajene. Pri večini slučajev so bili primoranci izbrati si ta hud vspon, ker dotične alpske doline niso dopuščale manjšega. Gospod Musil ne pove, kako težko se na teh progah obratuje, ne pove, da obstoje za nekatere teh železnic, pri kojih je to sploh mogoče, že del časa projekti, da se njih lega znižajo, oziroma se je že znižala in bi se znižala, da ni bilo volje, ravno vsled težkega in dragerega obratovanja. (Lasec - Olten, Torino - Genoa, Benetke - Rim v Apenninu, n. dr.). Gospod Musil ne pove, da Nemška Avstrija celo v sedanjem času resno premišlja napravo 19 km dolgega predora na projektovani železnici Celovec - Gradec (Kärntner Ostbahn), samo da se ogne večjim vsponom, kljub temu, da bi bili gradbeni stroški sicer znatno manjši, ne omenja, kako vloga igrajo pri 25% progah obratni in vzdrževalni stroški.

Ako se trasira kakava nova glavna proga kot podaljšek oziroma zveza z obstoječim omrežjem, se pač sme pričakovati, da novi del ne bo slabši od starega; g. Musil pa se tega drži, obrača pa pri vsem tem, računajoč morda na neinformiranost naše javnosti, promet iz München - Salzburg - Ljubljana - Kočevje po 25% progah na Reko v očigled mnogo krajše zveze München - Ture - Trst, da ne govorimo o tudi krajši progah München - Trst čez Trbiž brez dotikanja naše države.

Dalje primerja g. Musil svojo 25% progo z ono preko Črnomlja ter konstatira, da je njegova cirkla 76 km krajša, pri tem pa ne omenja, kateri virtualni dolžini odgovarja njegova 25% proga v primeru s

progo z manjšim vsponom. Merodajni niso gradbeni kilometri, ampak dolžina namišljenih horizontalnih in prečnih prog, na kojih so stroški obratovanja enaki kakor na projektiranih progah s svojimi vsponi in ovinki (loki). In prav lahko nanese, da je ta merodajna virtualna dolžina črnomljske proge krajša nego od g. ing. Musila propagirana, gotovo pa virtualna dolžina koje druge variante z manjšim vsponom od 25%.

Kaj mi pomaga gradbeno krajša proga, ako je prestrma in reditega obrat na njej predrag. To se čuti v tarifih, ki jih moram tako zvišati, da pridem na svoje stroške. Ako tega ne storim, vozim v izgubo. V tem slučaju mi bo daljša, toda obratno cenejša proga ljubša, ker v idealni premii črti na Reko itak ne moremo. Pri tem pride tarifarno morebiti še ugodnost obljubljenih krajev v pošt. Le mi mogrede omenjam, da se čudim g. ing. Musilu, da ga je pred tistim predorom 7 km tako strah. Z mirno vestjo bi se moglo predlagati gradbo takega predora, ki bi ne bil za današnje tehnike prav nič posebnega — razume se, ako bi bili stroški zanj v skladu s splošnim pomenom progel Z izvajanj o ogromnem mostu čez Kolpe se pa z g. Musilom popolnoma strinjam, žalilob je to edina točka, ki jo moram v njegovem članku podpisati.

Enako je s primerjanjem glede gozdov, pri čemur je dal g. Musil nehoti svoj progi značaj gozdne oziroma lokalne železnice. Ali trasiramo prvovrstno glavno železnico kot zvezo Slovenije z morjem, ali pa železnico za eksploatacijo gozdov? Za eno se mora g. Musil odločiti in jo potem kot tako utemeljeval, oboje je nemogoče.

Povdarjam in opozarjam pri tej priliki vso javnost in merodajne faktorje, da imenovana trasa ni in ne more biti prvovrstna glavna proga, da se je ne more in ne sme smatrati niti za najboljšo, niti za dobro zvezo Slovenije z morjem, temveč bo le lokalnega pomena in služila le lokalnim interesom, za Slovenijo in tranzit pa ne pride v poštev.

Karakteristika Musilove trase je: lokalna železnica visokogorskega značaja z dragim obratom.

Javnost in merodajni faktorji naj se ne dajo zapeljati v odločitev, predno se zadeva vsestransko in nepristransko ne obravnava.

Toliko za sedaj. K stvari se pri priložnosti še povrnem.

Inž. Al. Hrovat.

Brzjavlj. Reka — mrtvo mesto.

Reka gospodarsko uničena. — Pred novo avanturo.

LDU Bakar, 29. avg. Gospodarski položaj na Reki je katastrofalen. Nezadovoljnost raste vsak dan, število nezaposlenih delavcev je vsak dan večje. Tvornice odpuščajo še ono malo število delavcev, ki so sedaj zaposleni, v prvi vrsti pa naše ljudi. Tvornica »Danubius« je skričala delo na pet dni v tednu, govori se pa, da bo morala popolnoma ustaviti delo. Začetkom avgusta so reške žene demonstrirale proti nezgodnemu položaju in poslale italijanskemu min. predsedniku brzjavljko, da v imenu človečanstva napravi red in vrne meščanom njihova prava. Odgovora niso pričakale.

LDU Bakar, 29. avg. Promet v luki in mestu Reki je skoro enak ničli. Proga južne železnice od Reke do Sv. Petra ima samo neznaten osebni promet, še manjši je tovorni promet. Parniki Ungaro-Croate skoro več ne vozijo. Namesto naših parnikov potujejo sedaj par-

niki posameznih italijanskih in grških parobrodskih društev.

LDU Bakar, 29. avg. Na Reki se govori o novi fašistovski aferi, v katero je zapleten izredni italijanski komisar Faschini. On je na lep način poizkušal odpraviti fašiste z Reke in jim izplačal, kakor se govori, po 400 do 1000 lir, da bi trostovoljno zapustili Reko Fašisti so vzeli denar, odpotovali v Trst se tam nekoliko dni zabavali, potem so se zopet vrnili na Reko. Prebivalstvo je radi tega vznemirjeno in avtonomaški list »La voce del Popolo«, ki od konca julija zopet izhaja, to odkrito priznava.

LDU Bakar, 29. avg. Na Reki je šest batalionov karabinerjev, 4000 mož in nenavadno veliko število častnikov, kar je isti pojav, kakor za časa D'Annunzija. V obveščenih krogih se govori, da so karabinerji samo preoblečeni redni vojaki.

zaključitve. Glavni dogovor z dodatki se nanaša na stvarne dajatve za obnovo in njih financiranje. Oba dokumenta sta bila izgotovljena in s pridržkom odobritve obeh vlad parafirana. Pridržana je ostala tudi pritrditev reparacijske komisije. Dogovori, ki se nanašajo na restitucijo industrijske stvarine, na železniške vozove, na oddajo in restitucijo živine in na premogovne cene, se bodo obravnavali pozneje.

LDU. Pariz, 27. (Havas.) Kakor znano, je Rathenau zahteval, da plača Francija po Nemčiji izvršene stvarne dajatve z obrestmi obrestmi. O tel točki se še ni dosegel končnovečelaven sporazum. Kakor poročajo listi, se je sklenila nastopna ureditve: Za letna plačila naj plača Francija samo navadne obresti 5% in le od 1. maja 1937 so predvidene obrestne obresti za ureditve salda.

IZ RUSIJE.

LDU. Moskva, 29. (Brezlično.) V Vitebsku je dne 21. t. m. izbruhnil požar, ki je uničil pol mesta. Zaloga žita in skladišča komisarijata za prehrano so rešene.

LDU. Pariz, 29. (Brezlično.) Argentinska vlada je dala deset milijonov pezet na razpolago za Hooverjevo akcijo.

LDU. Pariz, 29. (Brezlično.) Iz Rige javljajo, da imajo ruske železnice goriva le še za 39 dni na onih progah, kjer kurijo iz drvi, na onih progah pa, kjer kurijo lokomotive z nafto ali s premogom, le za 18 ozir. 6 dni. Komisarijat za promet je vsled tega moral odrediti znatno skrajšanje prometa.

GRŠKI PORAZ V MALI AZIJI.

Pariz, 28. avgusta. Uradno vojno poročilo iz Angore: Turški napad na Tulunbunar v odseku Karahisar je povzročil Grkom težke izgube. Po doslej še nepotrjenih vesteh se je ponesrečil polkus grške desnega krila, prekoračili reko Sakarijo, popolnoma in spravili grško vojsko v kritičen položaj.

Carigrad, 28. avgusta. Kakor poročajo listi, se potrjuje, da je bilo desno krilo grške armade, ki je poizkusilo obiti utrjene postojanke Turkov ob Sakariji, presenečeno in napadeno. Turki so ga docela potolkli in ga odrezali od druge grške armade. Grški višji poveljniki baje nima nobenega poročila o teh četah.

Orki so si opekli prste, ker so z njimi segali po tuj lastnini.

VSTAJA V INDIJI.

LDU. Washington, 29. (DKU.) Pri Firuru (Južno-zapadna Indija) do Moplaht umorili trinajst belih žensk in otrok. Dasi je vlada podvela stroge korake, se vstaja vedno bolj širi.

MADŽARSKA PREKORAČILA MEJO V BARANJI.

LDU Belgrad, 29. avg. Kakor javljajo tukašnji listi, je ob prihodu madžarskih čet v Baranjo angleški polkovnik Cosset dostavil našim oblastvom poročilo, da se mora meja Baranje potegniti mnogo južneje, kakor je to predvideno v trianonski mirovni pogodbi. Pred enim tednom se je zahtevalo tudi od naše vlade, da mora iti naša meja 500 metrov severno od železniške proge v Subotico. O vsem tem je poročal subotički veliki župan. Na včerajšnji seji min. sveta, ki je trajala od 10. do 12., se je sklenilo, da se bo vsaka izprememba trianonske mirovne pogodbe branila z orožjem. V tem zmislu so se izdale potrebne naredbe komandantu prve armije v Novem Sadu. Vlada je dobila poročilo, da so madžarski orožniki prekoračili mejo za več kot 10 km. Tako so včeraj madžarski oddelki prodrli do državnega posetva Beje in odpeljali živino. Naša vojska se je v svrhu preganjanja teh oddelkov pomnožila.

BOJI V ALBANIJ.

LDU. Belgrad, 29. (ZNU.) Albanski oddelki pod poveljstvom Huseinbega Husatija operirajo v Cedrim. Miriditi so mu prekinili vsako zvezo z glavno albansko vojsko, tako da Husati ne more dobiti niti hrane niti municije.

BOJ PROTI REAKCIJI V NEMČIJ.

LDU Berlin, 29. avg. Naredba državnega predsednika določa, da se morejo v svrhu vzpostavitve javne varnosti in reda na državnem ozemlju 1. prepovedati do 14 dni tiskovine, katerih vsebina pozivlje ali hujša k nasilni izpremembi ali odstranitvi ustave, k nasilstvom proti zastopnikom republikanske - demokratske vladavine in nepokornosti napram zakonom, ali vsebuje odobravanje ali hvalo takih dejanj ali govori zaničljivo o ustavnih organih in 2. da se morajo prepovedati shodi in izprevedbi z manifestacijami, ako je upravičena bojazen, da se bo razpravljalo na zborovanju v zgoraj omenjenem smislu.

LOUCHEUR IN RATHENAU.

LDU. Wiesbaden, 28. (DKU.) Pogajanja med ministrom dr. Rathenauom in Loucheurjem so snoči dospela do načelne

Politične vesti.

+ Romunija je z Vatikanom sklenila konkordat, ki priznava tudi uradno katoliško vero v deželi.

+ Poljska vlada je stavkujočim železničarjem v Vzhodni Pruski stavila ultimatum, v katerem grozi z militarizacijo železnic, če ne pričnejo takoj z delom v popolnem obsegu. Stavka je posledica obupnega gospodarskega stanja — toda kateri surovi militarizem je je kdaj za to brigal?

+ Pičček, ki bi za zmo rad prišel na toplo, je ukrajinski ataman Petljura. Poslal je ukrajinski sovjetski vladi ponudbo, da se ji z vsemi svojimi ljudmi preda na milost.

+ K nemško - ameriški mirovni pogodbi se pripominja z nemške strani: Ko stopi pogodba v veljavo, se bodo kmalu vzpostavili diplomatski in konzularni odnosi. Uvedla se bodo tudi pogajanja o prihodnjih trgovskih razmerah, čijih pospeševanje želi tudi ameriška vlada, kakor tudi o važnih vprašanjih, ki se tičejo finančnih razmer obeh držav. Ameriška vlada je izjavila, da bo mirovna pogodba

ugladila pot, da se pravično uredi vsa vprašanja, ki se nanašajo na zaplenitev nemške lastnine.

+ Nemška delavska komunistična stranka je ustanovila četrti internacionalo, v kateri naj bi se po njeni želji zbirale vse komunistične stranke, radikalnejše kot ruski boljševiki.

+ Hamburški senat je oprostil bivšega madžarskega polkovnika Czernyaka, ki so ga Horthyjevci zase zahtevali kot morilca grofa Tisze. Czernyak je pred sodiščem dokazal svojo nedolžnost, zato ga pa Hamburčani nečesto izročijo.

+ Zaupnica Thomasa. Kakor poroča »Matin«, je kongres socialističnih zvez departementa Tarna s 24 od 27 glasov sprejel dnevni red, da se Thomas pusti poljski mandat in pa njegov mandat tajnika mednarodnega delavskega urada.

+ Če je res? Iz Londona, od koder tudi ne prihajajo sama resnična poročila, javljajo, da je sovjetska vlada zavrnila francosko in angleško pomoč, baje ker hoteta ti dve državi, da Rusija prizna svoje predvojne dolgovce. Sovjetska vlada je imenja, da ji pride še vseeno bolj poceni,

še sama nakupi potrebnih živil za 600 milijonov starih rubljev, kolikor ti dolgovl znanajo. Sicer pa je res, da bi ne bilo s francosko angleško pomočjo dosti prida.

+ Na komunističnem kongresu v Jeni so iz dosedanjega načelstva ponovno izvolili sedem članov. Značilno je, da ni dobil eden glavnih vodij komunizma na Nemškem, Stöcker, ki je doslej fingiral v načelstvu mlajšega glasu. Med novimi so izvolili tudi Klara Zetkinovo.

+ Grki so zažgali Eski Şehir v Mali Aziji. Mesto je skoro popolnoma pogorelo. Grki seveda ne priznavajo, da bi bilo to barbarsko dejanje njih dejanje, vendar je preočito, da izhaja z njihove strani in je posledica za dobljene batine. Tem slabše zanje, bodoče batine ne bodo zato nič manj krepke.

Stavka v Libojah.

Osrednje društvo kemičnih delavcev v Sloveniji, ponovno naznanja širši javnosti, da se delavstvo pri trvdici L. R. Schütz ing. Pavlin i. dr. v Libojah nahaja še vedno v stavki. Dalje naznanjamo, da poskušajo, oziroma namerava zgoraj omenjena družba kot lastnica te keramične

ali porcelanske tovarne dobiti gotove delavce za stavkajoče neke iz Pečuha, pod gotovimi pogoji, in sicer, da jih plača po 80 K na dan (prej zaposleno in sedaj stavkajoče delavstvo je družba Pavlin plačevala dnevno 30—40 K). Svarimo torej vse delavstvo v tuzemstvu in v inozemstvu, naj nikar ne gre temu g. Pavlinu, ki vsakovrstno obljublja na led, in naj nikar ne škoduje omejenim porcelanskim delavcem, ki se nahajajo še vedno v boju za svoj obstanek. Raje naj pomaga vsakdo s solidarnimi stavkajočimi skladi v podporo stavkajočim porcelanskim delavcem v Libojah. Vse tozadevne solidarnostne podpore za stavkajoče sprejema strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 6—II. Naznanjamo, da zgoraj omenjeno porcelansko delavstvo stavka dalje ob najboljši vzajemni solidarnosti kljub vsem vsakovrstnim zasledovanjem tamonjega orožništva na povlečje g. ing. Pavlina, ki jim hoče predprijeti, da delavstvo raje postopa nego dela. To pa ni res. Delavstvo je pripravljeno prijeti za delo v tovarni ob vsakem času, seveda ne pod pogoji, kakor si jih morda predstavlja g. Pavlin, da bi delavstvo delalo za 15 odstotkov ceneje.

Dnevna kronika.

Za omejitev širjenja griže. Včeraj so sodrugi Olovič, Kopač in Tokan intervenirali pri predsedstvu deželne vlade radi vedno večjega širjenja griže posebno pa v Mariborskem okraju, kjer preti postati epidemija in zahtevali, da vlada takoj ukrepe vse potrebne korake, da se griža omeji in prepreči hujša nesreča za narodno zdravje. Namestnik kraljevega namestnika g. dr. Baltić je obljubil delegaciji, da bo takoj ukrenil vse potrebno in da odpotuje v kraje, kjer je griža zelo razširjena zdravniški s potrebnimi zdravstvenimi pripomočki, da se prepreči epidemija in bolezen čim najbolj omeji.

Po Dravskem polju južno od Maribora se zelo širi griža. Tik pred Mariborom je dodaj že nad 25 smrtnih slučajev. V Hočak je zaprta šola. Na deželi primanjkuje zdravnikov, v Mariboru pa se jih tlači nad 50.

Predsedstvo pokrajinske uprave uradno objavlja, da se pisma in dopisi, ki so naslovljeni na gosp. pokrajinskega namestnika in ki nimajo nobenega, ali pa le kak anonimen ali potvoren podpis, ne bodo obravnavali, temveč pridejo brezposojno v koš.

Poštni čekovni zavod v Ljubljani naznanja, da pred nekoliko dnevi v časopisih objavljena odredba ministrstva za pošto in brzojav z dne 17. t. m., br. 49.628, glasom katere odredbe se bodo morala od 1. septembra t. l. dalje izražati vrednost na poštinih nakaznicah v dinarjih, ne velja za poštino - čekovni promet, slednji se bodo tudi nadalje še vršili v kronah, ter bodo poštne uradi v poštino - čekovnem prometu sprejemali vplačila in vršili izplačila tudi po 1. septembra t. l. v kronah, v katerih se bodo vodili tudi vsi računi, ki se nanašajo na čekovni promet.

Drž. gimnazija z nemškimi učnimi jeziki v Ljubljani se je preselila iz Virančeve hiše na Trgu sv. Jakoba v Beethovenovo ulico št. 7, v pritličje poslopja, kjer se nahaja čekovni urad.

Biblioteka Francoskega Instituta v Ljubljani (Deželni Muzej, na desno) je odprta vsak dan, razen nedelj in praznikov, od 10. do 12. dopoldne, od 3. do 6. popoldne. Brezplačno je bralcem na razpolago čez 700 knjig, mnogo slovstvenih pregledov (Revue des Deux Mondes, Revue de France, Mercure etc.), ilustrirani časniki (Illustration, Femina, Panorama etc.) in štiri politični dnevnik (Journal des Débats, Temps, Matin, Information). Knjige se tudi izposojajo, toda le posamič in proti kavalciji 100 K.

Po zagrebškem časopisu se blje boj za čast Zagreba in hrvaštva. Toda na žalost vsi bolevalniki za to čast teptajo njo samo. Pa saj je papir potrpežljiv.

Poljske konzulata v Ljubljani ni. Ker se še vedno dogaja, da se društva in posamezniki obračajo na »poljski konzulat v Ljubljani«, ki ne obstoji že leto dni, poročajo poljski generalni konzulat v Zagrebu, da

zastopa poljske interese v Sloveniji. Poljski generalni konzulat v Zagrebu, do katerega se je treba neposredno obračati v vseh popotnih, trgovskih ali drugih vprašanjih.

Porota. Včeraj se je v Ljubljani otvorilo letošnje jesensko porotno zasedanje s slučajem Marij. Krekove, ki je svojega moža, topolskega posestnika Janeza Kreka dala ustreliti sporazumno s svojo prijateljico Katarino Aleksejevičovo po njenem bratu Francetu Aličevem. Porotniki so vprašanja glede Krekove soglasno potrdili, glede Aleksejevičeve pa zanikali. O. dvorni svetnik Regally je nato ob 11. ponoči razglasil sodbo, po kateri se Krekova obsodi na smrt, Aleksejevičeva pa oprosti. Krekova, ki se je vps čas obravnave obnašala precej hladno, je prijavila nekšnosto pritožbo.

Nov list. V Dubrovniku je pričel izhajati nov list »Srpsko-hrvaško-slovensko-rusko ujedinjenje« v našem in ruskem jeziku. Uredja ga dr. Mihajlo Arkadijevič. — Kakršen ime, taka misija.

Radiotelegraf v Oslju. Na mestu, kjer je bil letošnji sokolski zlet v Krežminovi ulici v Oslju je bila minul teden postavljena radiotelegrafski postaja. Slična radiotelegrafski postaja je postavljena tudi v Pelmoštru v Baranji. Obe postaji služita predhodno samo v militarnih eksperimentalne svrhe. Če se izroče tudi javnosti ali ne, še ni sklenjeno.

Nevlita v Belgradu. V Belgradu je bila v nedeljo ponoči ob 22. strahovita nevlita, ki je trajala nad poludruho uro in napravila mnogo materijalne škode, posebno na telefonskem in brzojavnem omrežju.

Krvava drama na morju. Na nekem parobrodu, ki je vozil iz Krina proti Boki Kotorski ruske begunce, se je odigrala grozna krvava drama. Nekateri ruski general je v svojem velikem obupu ubil svojo ženo, dva sina in dve hčerke, a nato tudi samega sebe.

Uljudna prošnja na gg. trgovce in obrtnike. Ker primanjkuje stanovanjskemu uradu ljubljanskega velesemnja še mnogo sob oziroma postelj in pogrešamo v izkazu stanodajalcev marsikatero stranico, ki bi, akoravno na lahko, pa vsaj pri nekotnih dobri volji oddala zasilno prenočišče, apeliramo v prvi vrsti na gg. trgovce in obrtnike, da prispejijo na pomoč. Prepričani smo in priznavamo, da se je velika večina zavezala, kolikor to mogoče vzeti pod streho svoje sorodnike in znanke, ker pa ne bodo ti obiskovalci ostali v Ljubljani ves čas velesemnja, prosimo uljudno in nujno, da se naznanjajo prenočišča, ki bodo prosti, stanovanjskemu uradu, pred prihodom, oziroma po odhodu sorodnikov ali znanec. Računati se mora za vsako posteljo, ki je prosta, če tudi posamezne dni. Prijave sprejema centralni stanovanjski urad velesemnja, ki poslinje v pisarni Tourist office (Dunajska cesta 18) od 8. jutraj do 6. zvečer.

Kulturni vestnik.

Druga številka »Kresu«

Iz bogatega gradiva, ki ga prinaša, omenjamo Cerkevnikovo novelo »Padel za domovino...« (konec). O kateri se je toliko bralcev pohvalno izrelo. Nevierovega sličico »Na zemlji«, pravi biser drobne pripovedovalne umetnosti. »Zgodbo o papirnatih možičkih« mladega, skoro neznanega, a izvrstnega pesnika s. Ernesta Tirana, razne pesmi, med katerimi omenjamo »Sarabanko« Toneta Poličarja (zopet novo odkritje), vrsto poučnih (čepovelskih rudnik), članki iz športnega gibanja, šah, za preserne ljudi smešnice — kaj bi vse navajali, ko

imate sami priliko, da si list ogledate! Eno je gotovo: Kakor je bila prva številka dobra, jo ta vendar presega in bil bi zločin če se delavstvo najbi bo tudi v raznih taborih, ne zgane in bi šlo mimo svojega, svojemu kulturnemu gibanju namenjenega lista. Vam pa, ki sučete peresa: Pišite in pošiljajte »Kresu« prispevke leposlovne, poučne, vzgojne, zabavne... da bo list čim mnogovrstnejši, čim boljši in bo izbera velika. Predvsem pa: razširjajte ga vsi, povejte zakrknjenecem in pesmistom, da jim je tukaj dana prilika z majhno žrtvijo nekaj storiti za proletarsko kulturo. »Kres« se narača v upravi. Aleksandrova cesta 5. Ljubljana. Stane letno 80 K, za dljake 48, za »Svobodaše« 36 K; polletno in četrtletno temu razmerno; posamezna številka 8 K.

Meni ni treba, da bi ga še glede tega posebe priporočali?

Gledališka sezona 1921—22 se prične v operi in drami dne 24. septembra 1921. Cene abonmentnih sedežev v vseh gledališnih dvoranih so sledeče: Parter I. vrsta 400 dinarjev. Parter II. III. vrsta 375 dinarjev. Parter IV. IX. vrsta 350 dinarjev. Parter X. XI. vrsta 250 dinarjev. Balkon I. vrsta 350 dinarjev. Balkon II. III. vrsta 250 dinarjev. Galerija I. vrsta 125 dinarjev. Galerija II. III. vrsta 100 dinarjev. Loža parter št. 1 1800 dinarjev. Loža parter št. 2—6 1450 dinarjev. Loža I. red št. 1—5 1500 dinarjev. Loža I. red št. 6—9 1800 dinarjev. Lože II. red 900 dinarjev. Vsak abonement šteje 45 predstav. Mogoče so le prijave na celoletni abonement, ki se lahko plača v dveh obrokih in sicer polovica takol, druga polovica pa v januarju 1922. Priglasijo abonementov, ki so bili abonirani v drugi polovici pretekle sezone, se sprejemajo od 29. 8. 1921. do vključno 1. 9. 1921. Novi abonementi naj se blagovoliijo prijaviti 2. in 3. ter od 5. do 7. septembra. Prijave sprejema blagajna Narodnega gledališča, ki posluje v ta namen v dramskem gledališču od 10. do 12. in od 3. do 6. ure. Vhod z Gradišča. Ker je že mnogo abonementov prijavljenih, in se blagajna po gori navedenem roku radi tehničnih ovir ne bo mogla ozirati na naknadne priglasbe, prosimo vse reflektante, naj se izvolijo pravočasno javiti.

»Drama«. Uprava slovenskega narodnega gledališča v Mariboru namerava izdajati v tekoči sezoni gledališko revijo »Drama«, ki naj zakrije vrzel na polju slovenske in jugoslovanske gledališke umetnosti z vstavitvijo enake revije »Maske«.

Letno gledališče. V četrtek, dne 1. septembra se vrši otvoritvena predstava z zanimivim in bogatim vspeedom. Predprodaja vstopnic od torka dalje pri Aloha Company, Kongresni trg št. 3, telefon 174. Od 3. septembra dalje na izloženem prostoru paviljon E št. 2.

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

Seda načelstva JSDS danes popoldne ob 4. uri. Aleksandrova ul. 5. Diskusijski večer se bo vršil jutri, v sredo 31. t. m. v Spodnji Šiški v običajnem lokalu.

Iz strok. organizacije.

Sestanek strokovnih zaupnikov. V četrtek dne 1. septembra se bo vršil ob 6. uri popoldan sestanek vseh zaupnikov v veliki dvorani »Mestnega doma« z naslednjimi dnevnimi redom: 1. Določitev kandidatov za obrtno sodišče. 2. Delavske zbornice. Dnevni red važen, udeležba dolžnost!

Šport.

S. A. Š. K. : Ilirija. V soboto in nedeljo je igral v Ljubljani sarajevski amaterski športni klub (prvak Bosne) proti Iliriji. V soboto je bil rezultat 4 : 6 v prid Ilirije, v nedeljo 0 : 6 (0 : 2) istotako v prid Ilirije. Pokazalo se je, da Sarajevčani preveč zaupajo svoji močni telesni konstrukciji, kar jih je zelo varalo. Dočim smo pri Iliriji, katero prvo moštvo šteje več mladih članov, videli, kako lena je lahko igra, v kateri se polaka vse na tehniko in se ne poslužuje surovosti.

Po svetu.

— Prva ženska je bila te dni v Avstriji imenovana vladnim svetnikom v osebni šolske voditeljice. Kruha v Avstriji nimajo dosti, toda napredni so pa le bolj kot pri nas, kjer ga je v izobilju, vsaj za tiste, ki ne delajo...

— Ludovik Thoma, znani bavarski humoristični pisatelj je v petek umrl.

— Roparji ustavili brzojav. Kakor javlja »Pester Lloyd«, so roparji napadli brzojavnik Bukaresta - Budimpešta ne daleč od Braševa. Ustavili so vlak sredi proge. Vdrli so v spalni voz in omamili speče popotnike s kloroformom ter odnesli mnogo stvari. Ameriški konzularnemu uradniku so ukradli zlato zobovje iz usta in potem so zločinci pobegnili.

— Zelezniška nesreča. Blizu Rima sta trčila tovorni vlak in kopalski vlak iz Ladispolija skupaj. Iz Ladispolija prihajajoč osebni vlak je zaradi napačno postavljenih obojov trčil s tovornim vlakom skupaj, in sicer na mestu, kjer je na eni strani globel. Osem voz osebnega vlaka je strmoglavilo v globlino. Dogažali so se strahoviti prizori. Dosedaj so dognali, da je 37 mrtvih in 150 ranjenih.

Koliko je slučajev kolere v Rusiji? »Rostia« javlja: V Rusiji je zbolelo za kolero v času od 1. januarja do 2. avgusta 1921. 71.871 oseb. Največ slučajev, 42.893, je bilo junija. Glede posameznih pokrajin so se ugotovile te številke: saratovska gubernija 7186 slučajev, samarska gubernija 6164 slučajev, astrahanska gubernija

6836 slučajev, kirgiška republika 4571 slučajev, kubanska pokrajina in obal Črnega morja 8147 slučajev. V gubernijah Voronež, Tambov, Kursk, Orel, Caricin, Simbirsk, Ufa, v tatarski republiki in v donski pokrajini se je ugotovilo po 2000—3000 slučajev kolere v vsaki pokrajini. Posamezni slučaj kolere so se ugotovili tudi v moskovski, niženovgorodski, rjasanski, stavropolski guberniji in Azerbejdžanu.

— Svetovni shod stonistov v Karlovih Varh. Dne 1. septembra se bo otvoril v Karlovih Varh XII. svetovni stonistični shod. Udeležilo se ga bo okrog 600 delegatov iz vseh krajev sveta.

— Zračna nesreča. V Hullu na Angliškem se je prejšnji teden prigodila strašna nesreča. Veliki poštni zrakoplov je začel v zraku goriti in je padel v morje. Dosedaj so ugotovili 44 mrtvecev, med njimi tudi nekega Marconijevega telegrafista, ki je še zadnji trenotek javil zrakoplovni postaji, da se je zračna ladja prelomila na dva kosa in pada v gorečem stanju v reko. Vsa angleška javnost stoji pod utisom silne katastrofe. Vlada dvomi o vrednosti angleških zrakoplovov in jih namerava vse kot malovredno blago prodati v tuje dežele.

Dopisi.

Hrastnik. V nedeljo dne 28. avgusta smo imeli pri nas zelo dobro obiskan javen ljudski shod. Dvorana in konsumnem društvu je bila nabito polna. Shodu je predsedoval sodrug Malovrh. Poročal je sodrug Kopač, narodni poslanec o delu socialstov v ustavotvorni skupščini. Poslušalci so burno odobraval in pritrjevali njegovim izjavam. Za njim so še govorili sodrug Krušič, sodružica Ajdovšek ter sodrug Korač, ki je poudarjal, da je skrajni čas, da pozabimo na vse preteklo in se združimo pred rdeči prapor socialne demokracije. Za njim je govoril še sodrug Kopač, ki je orisal strahopetnost nekaterih komunističnih hujšakcev ter končno sodrug Malovrh, ki je razkrinjal blivšega komunisto Jagodiča iz Trbovelj, ki hoče postati vladni vojak. Predlagal je sledečo resolucijo. Današnji shod vzame poročilo sodruga Kopača na znanje in izreka zaupnico poslancem socialističnega kluba. Resolucija je bila z navdušenjem soglasno sprejeta. Shod, ki je trajal 4 ure, je pokazal, da v Hrastniku ni tal za razne narodne in klerikalne socialiste. Sodrugi so se razšli z zavestjo v srcu, da bodo neumorno delali za sveto proletarsko stvar. — Bivši komunist Jagodič iz Trbovelj praktično za vladnega vojaka. Dokaz: Dne 14. avgusta so imeli NSS shod v Hrastniku na katerem je poročal poslanec Brandner. Med njegovim govorom je Jagodič opozoril sodruga Malovrha, da je treba paziti na Brandnerja, če bo kaj čez državo govoril, da ga bode naznanil. Sodruga Malovrh mu je povedal, kar se mora povedati takemu demuncijantu. Rudarje pa svarimo pred tem hujšakcem, ker hoče še naprej razdirati delavsko sloglo!

Zabukovca. Pri tukajšnjem premogovniku postajajo uradniki napram delavskim zaupnikom bolj in bolj odurni, skoro da nimajo reče, da bi bili z njimi, sedaj ko imamo zakon o zaščiti države, rajši mačice v sporu. Če pride kateri naših zaupnikov k gosp. »bratovodji«, da se napravi navadno dolgo pridigo, kakor pri vojakih, in nazadnje to, kar želi zaupnik v imenu delavstva, odkloni. Enako se ne da pri gospodu ščitnem molstru prav nič opraviti. Ker menda misli, da bo hitreje postal kak obratovodja, če bo zaupnik obračal hrbet, čeprav delavski zaupniki ne zahtevajo ničesar, kar bi vodilo rudnik v propad. Za tem gospodu pa imamo še celo vrsto uradnikov, ki so se zadnji čas prišli k temu rudniku, da se delajo »močno važne«. In ti uradniki delajo neustano našim zaupnikom razne očitke. Delavci sicer nismo sovražni uradništvu, ker vemo, da tudi uradniki morajo biti, ali gospodje, kjer ni delavcev tudi uradnikov ni potreba, da bi pa istrajanski uradniki pri rudniku našim zaupnikom vedno očitke delali, to se pa nam delavcem ne zdi bratsko. — Tudi s tem nismo zadovoljni, da bi se stanovanj, ki so bila do sedaj za delavce, tem odvzela za uradnike, delavci pa bi morali stanovati po raznih kletah, kjer jim razni posestniki mečejo polhišvo na cesto. Če rabite stanovanja za uradnike, jih imate dovolj na rudniškem posestvu v Zabukovci, katere ima v našem bogat kmet, ki bi si lahko kupil posestvo ali, pa si dal napraviti vilo.

Koroško. Strašna bolezen na Lešah. Prevaljah in okolice se je ponovila že drugo leto. Pričenja se bolezen v največji vročini meseca julija, ko začne primanjkovati zdrave vode, posebno letos, ko je velika suša posušila na velikih krajih studence in celo male potoke. Pogledimo na primer na Leše, kjer se nahaja premo-gokop in prebiva nad 200 družin. Ni čuda, da v tem podletju ljudje padajo od lakote pri delu v nezvesti vsled slabosti, ker nimajo dostne hrane. Kar ima tukajšnji delavci na primer v sedajšnjem času kumare, fižol v stročju, salata, zelje, krompir itd., to mu prepevuje zdravnik zaradi griže. Kaj naj potem je? Mesa si ob današnjih plači v tednu še skoro enkrat ne more privoščiti in od božje štine pa tudi ne more živeti. Bolezen prenese navadno

mulja ali pa voda v človeka. In ravno na Lešah in v Prevaljah so taki slučajji pogosti. Stranišča so po celih Lešah odprta in v večini v vodo napeljana. Kokoši hodijo tudi po njih. Zato ni čuda, da se griža tako širi. Voda, ki teče skoz Leše na Prevalje v Mežo, nese vsi tisto grdob s seboj in širi bacile.

Pristopajte k izobraževalni organizaciji »Svoboda«.

Društvene vesti.

Vsem cenjenim društvom. Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo namerava prirediti dne 3. septembra t. l. ovetilni dan. Vsa cenjena društva prosimo, da se z ozirom na cilj in delovanje društva vzdrže enake prireditve. — Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo.

Gospodarstvo.

— Razdelitev podonavskega brodograja. »Neue Freie Presse« poroča, da so se po petdnevem razpravljanju v soboto končala pogajanja razsodnika Hynosa o razdelitvi podonavskega brodograja in o določitvi odškodnine. Razsodba določa, koliko parnikov, vlačilcev, povlačnih ladij in pontonov imata Avstrija oziroma Madžarska izročiti Jugoslaviji, Romuniji, Češkoslovski in Franciji. Avstrija dobi od Jugoslavije štiri osebnne parnike, tri vlačilce in 71 povlačnih ladij, od katerih pa mora del odstotiti Češkoslovski. Madžarska dobi dva vlačilca in 58 povlačnih ladij. Nadeje se, da določilo, da niti Jugoslaviji niti Romuniji ni treba plačati ladij, pač pa jih mora plačati Češkoslovška. Ker so bila glede kupne cene in vprasanja, v kakli valuti naj se plača odškodnina, mnenja zelo različna, se bo zadeva prepustila podkomiteju, ki naj jo prouči. Razsodnik bo pisмено razglasil svojo razsodbo, ko se povrne v Pariz.

Novo tovarniško podjetje »Tribuna«. Tovarna dvokoles in otroških vozčkov P. Batjel, Ljubljana Karlovska cesta št. 4. (trgovina Stari trg št. 28.) edina te vrste v Jugoslaviji je pričela s polnim obratom. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki za najnatančnejšo izdelavo. Ima posebne oddelke za emailiranje z ognjem, brusilnico, pakiranje in ponikanje. V obratu so zaposlene prvostanske strokovno izvežbane delavne moči. Sprejmo se v polno popravilo dvokoles, otroški vozčki, šivalni kakor tudi vse v mehanično stroko spadajoči stroji. Podjetje ima v zalogi raznovrstne strojne dele in pnevmatike. Lastne prve izdelke razstavi podjetje v posebnem oddelku Paviljon — E. št. 65. na ljubljanskem velesemnju, na kar občinstvo posebej opozarjamo. Izšel je tudi že novi cenik. Najtopleje pozdravljamo novo industrijsko podjetje, ki nas v tej stroki osamosvoja na našem narodno gospodarskem polju.

— Zaloga žita v Baranji. Ker je bila letošnja žetev v Baranji izredno bogata, le več naših trgovcev nakupilo po sedaj evakuiranih krajih ogromne količine žita, nekateri celo do 100 vagonov. Radi evakuacije so vse te zaloge ostale na mestu.

— Množi plugi in semlišče. Poročali smo že, da bo na semnju zastopana v najboljši izbiri in v veliki meri industrija poljedelskih strojev. Vsakdo se zaveda odločilnega pomena poljedelstva za našo državo. Od stopinje, na kateri stoji kultura poljedelskih pridelkov od ekstenzivnega in intenzivnega obdelovanja polja je odvisno blagostanje pretežnega dela našega naroda. Industrija poljedelskih strojev postavi na semlišče koristne in zanimive stroje, od katerih bodo mnogi v pogonu. Tako se pojavlja že na prvem semnju dva motorna kaza, ki bosta na prostem orala zemljo in kazala interesentom, kako prihraniti na trudu, času in denarju pri tem važnem poljedelskem delu. Motorna pluga sta nemški avstrijskega in češkoslovanskega izvora in bosta brezdvomno ena največjih atrakcij našega semnja.

— Dostop na semlišče. Ker se dovršujejo z vso naglico zadnja dela na paviljonih je urad »Ljubljanskega vzorčnega velesemnja« prepovedal publiko dostop na semlišče. Razstavitelji in drugi interesenti ki bi posekali semlišče, naj se zgledajo uradu »Ljubljanskega vzorčnega semnja«, da dobe dovoljenje za vstop.

— Tržaški velesemj. ki naj bi se vršil v septembru, je vsled sedanjih gospodarskih težkoč preložen na prihodnjo pomlad.

— Češke železnice imajo dosedaj 2 milijardi Kč deficita. Ker računajo železniške uprave vsekakor s deficiti, bodo vozne tarife znova povišale.

— Padanje žitnih cen. Zbog ugodne letošnje žetve so žale žitne cene na Poljskem padati zlasti v južnoizhodnem področju. Cene kruha po mestih so še visoke, vendar pa se bodo gotovo znižale z ozirom na znižane cene žitnih ladij. — Telovadno orodje na semnju. Kolikor je doslej znano, bo razstavljeno na semnju telovadno orodje domačega, nemške avstrijskega in češkoslovanskega izvora. Domače telovadno orodje najmodernejših vrst razstavi tukajšnja tvrdka Bašin in drug. Tako bo mogoče v tem in v mnogih

drugih produktih presoditi konkurenčno zmožnost naše mlade industrije z nemško avstrijsko in češkoslovaško.

— **Ljubljanski veliki semenje** se odpre neprekinjeno v soboto dne 3. septembra ob 10. uri dopoldne. Treba je vsled tega, da je vse blago, ki ga nameravajo posamezne firme razstaviti, najkasneje do dne 29. avgusta t. l. na sejnskem prostoru. Vsaka trdka pa mora svoje prostore najkasneje do dne 31. avgusta t. l. popolnoma opremiti.

— **Avstro-ogrška banka** je z 31. avgustom t. l. vzela iz prometa nemško-avstrijske žigosane bankovce po tisoč kron (z nemškim in madžarskim besedi-

lom). Ta odredba pa se ne tiče tisočkronskih nemško-avstrijskih žigosanih bankovcev, ki imajo na obeh straneh nemško besedilo. Ti bankovci se ne vzamejo iz prometa.

— **Izvoz rumunskega žita prepovedan.** Rumunska vlada je prepovedala izvoz žita. V veljavi pa ostanejo pogodbe, ki so bile z zasebniki sklenjene do 17. avgusta.

— **Znižanje cen premoga in koks v Belgiji.** Novo petodstotno znižanje plač, ki je stopilo v veljavo 7. t. m., je povzročilo znižanje cen premoga in koks in sicer premogu za 10—12 frankov po toni, koks pa za 4.50—5 frankov po toni.

— **Nemška konkurencija, Hugon Stinnes** je sklenil z Zedinjenimi državami pogodbo za izvoz 1 milijona ton nemškega jekla. Cene nemškega jekla so še v Ameriki nižje kot domače cene.

— **Največji potniški brzoparnik** je »Majestic«, prejšnji »Bismark«, ki ga nemška vlada mora izročiti antantovcem oz. Angležem, ker ga Francozi, čudo božje, nočejo vzeti, pač zato, da bi ne imeli z njim kakih izgub. Angleži pa ga menda mislijo uporabiti v še neznane svrhe. Parnik ima 56.000 ton.

— **Zopet premogovna kriza na Angleškem.** Premogovna kriza na Angleškem, povzročena po pomanjkanju odjemalcev,

postaja od dne do dne resnejša. V sami durhamski kotlini je 200.000 rudarjev brez dela, 106 kopov je ustavilo delo popolnoma ali skrajšalo delovni čas. Podoben položaj je po drugih kotlinah zlasti na Škotskem in v Walesu. Ni dvoma, da bodo podjetniki krizo hoteli izrabiti za znižanje plač, kar bi z delavstvom ponovno tiralo do težkih sporov.

Letno gledališče »Park hotel Tivoli«. Da se posebnikom veleselja kolikor mogoče preskrbi tudi razvedrilo, se je koncertnemu oddelku Alom Company posrečilo angažirati prvovrstne umetnike, kateri bodo nastopali vsak večer v letnem gled-

lišču. Spored bo v prvi vrsti umetniškega značaja, za kar nam jamči angažirano osebo. Vrt bo urejen po vzoru velikomestnih gledališč. Otvoritvena predstava dne 1. septembra 1921. Natančnejši program bo razviden na lepakih.

Priporoča se trdka
Večletna garancija.

Josip Petelinc,

Ljubljana,

Sv. Petra nasip št. 7.
Popravila se sprejemajo.

edina tovarniška zaloga

živalnih strojev v vseh opreman, **materijal** in **izvršba predvaja**, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse si-
Večletna garancija steme, **igle, olje** na drobno in debelo. **Večletna garancija!**
Ugodni plačilni pogoji.

Otvoritveno naznanilo.

Cenj. p. t. delavstvu in uslužbencem uljudno naznanjam, da sem otvoril pod trdiko

„Oblačilna industrija A. KUNC“,
Ljubljana, Gosposka ulica št. 7
veliko konfekcijsko trgovino

z **moškimi in deškimi oblačili** od priproste do najfineše izvršitve. Ker imam v zalogi **izključno le lastne izdelke**, morem kot prva roka, poslužiti z dobrim blagom po **izvanredno nizkih cenah**. Lepe in dobre obleke iz volnenega blaga za moške od K 900 naprej. Močne moške hlače od K 120 naprej. Priporočam, da si v lastno korist ogledate kakovost in ceno mojega blaga!

Z velespoštovanjem

A. KUNC.

Specialni artistični atelje
za žrčeslikarstvo

Pristou & Bricelj
Ljubljana

Aleksandrova cesta 1, „Hotel Mali“.
Sela burgova ulica 6.

Suhe gobe,

laneno seme in druge deželne pri-

delke plača najbolje

SEVER & KOMP.,

Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Išče se: Jamski paznik,
samec ali oženjen.

Zidarski polir,

samec, svoje stroke popolnoma vešč, samostojen delavec. Ponudbe naj se pošljejo s prepisi spričeval na upravo „Napreja“ pod šifro „Premog“.

PONUĐITE

F. Čuden,

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

vse neuporabne **ZLATE PREDMETE**, verižice, prstane, obeske, zapestnice, uhane itd., kateri predmeti Vam leže doma, ki jih ne nosite, trdki

trgovina ur, zlat-
nine in srebrnine

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Velika zaloga: dvokolesa, otroški vozički, živalni in razni stroji, pnevmatika in vsakovrstni deli. **F. BAYEL, Ljubljana, Stari trg št. 28.** Sprejme se v polno popravilo, za emajliranje z ognjem in ponikanje: dvokolesa, otroški vozički, živalni in razni stroji in deli. Mehanična delavnica Karlovska cesta 4.

Citajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik

Pot k Socijalizmu.

Cena K 2.—

Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Kolesa „Puch“ in „Waffenrad“

pnevmatika Dunlapp, Reithoffer, Aquilia
se kupi najceneje pri trdki

Ig. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7.

F. BRUMAT
LIUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Najnižje cene! Najnižje cene!

VULKAN tvornica gumijevih izdelkov v Kranju

izdeluje
prvovrstne podpetnike.

Čisto domače podjetje!

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure
in jih obrestuje po čistih

4 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z. v Ljubljani,

Dunajska cesta št. 33 („BALKAN“)

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.